EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.8.2020.
COM(2020) 448 final

2020/0213 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o odobravanju na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2020/672 privremene potpore Češkoj radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Uredbom Vijeća 2020/672 („Uredba o instrumentu SURE”) propisan je pravni okvir za financijsku potporu Unije državama članicama u kojima je zbog izbijanja bolesti COVID-19 došlo do ozbiljnih gospodarskih poremećaja ili kojima ozbiljno prijete takvi poremećaji. Potpora iz instrumenta SURE namijenjena je prvenstveno za financiranje programâ skraćenog radnog vremena ili sličnih mjera kojima je cilj zaštititi zaposlene i samozaposlene osobe i na taj način smanjiti stopu nezaposlenosti i gubitak prihoda, te dodatno, za financiranje nekih zdravstvenih mjera, osobito na radnom mjestu.

Češka je 7. kolovoza 2020. podnijela zahtjev za financijsku pomoć Unije na temelju Uredbe o instrumentu SURE. Komisija se u skladu s člankom 6. stavkom 2. Uredbe o instrumentu SURE savjetovala s češkim tijelima kako bi provjerila iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih rashoda koji se izravno odnose na program skraćenog radnog vremena pod nazivom „Antivirus” (s potprogramima „Opcija A” i „Opcija B”) i slične mjere usmjerene na troškove rada koji se obračunavaju na plaću („Opcija C” programa „Antivirus”) te potporu samozaposlenim osobama, koji su nastali kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19. To se posebno odnosi na:

(a) opcije A i B programa „Antivirus”, čiji je cilj djelomično nadoknaditi troškove plaće privatnih poslodavaca koji su prisiljeni obustaviti ili znatno smanjiti svoju gospodarsku aktivnost, što je izravna posljedica mjera koje poduzimaju nadležna tijela (Opcija A), ili neizravna zbog nepovoljnih gospodarskih učinaka pandemije (Opcija B), kao što su primjerice činjenica da zaposlenici ne mogu raditi zbog ograničenja putovanja, manjak ulaznih resursa i/ili smanjena potražnja za izlaznim proizvodima. U okviru Opcije A doprinos države iznosi 80 % isplaćenih plaća, ali ne više od 39 000 CZK po zaposleniku mjesečno. U okviru Opcije B doprinos države iznosi 60 % isplaćenih plaća, ali ne više od 29 000 CZK po zaposleniku mjesečno. Zaposlenici za koje se koristi potpora iz programa ne mogu biti otpušteni tijekom sudjelovanja poslodavca u programu. Mjere su na snazi od 12. ožujka do 31. kolovoza 2020.;

(b) Opciju C programa „Antivirus”, kojom se djelomično nadoknađuju troškovi rada koji se obračunavaju na plaću (na primjer doprinosi za socijalno osiguranje koje plaća poslodavac) za mala poduzeća (do 50 zaposlenika) koja održavaju zaposlenost i rashode za plaće na razini od najmanje 90 % iznosa koji je bio na kraju ožujka 2020. Osnovica za izračun ograničena je na najviše 150 % prosječne bruto plaće u Češkoj. Potpora se može pružiti za dio ili cijelo razdoblje od lipnja do kolovoza 2020.;

(c) program „Pětadvacítka”, kojim se samozaposlenim osobama koje su prisiljene obustaviti ili znatno smanjiti svoju gospodarsku aktivnost zbog rizika za javno zdravlje ili kriznih mjera koje poduzimaju nadležna tijela osigurava porezna olakšica od 500 CZK po kalendarskom danu po osobi. Program se dijeli na dva razdoblja olakšica: od 12. ožujka do 30. travnja 2020. i od 1. svibnja do 8. lipnja 2020.;

(d) djelomično izuzeće od plaćanja doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje samozaposlenih osoba koje održavaju aktivnost tijekom pružanja potpore. Država preuzima plaćanje odgovarajućih mjesečnih doprinosa od ožujka do kolovoza 2020. Otpisani iznos ograničen je na razinu utvrđenu zakonom;

(e) „naknadu za skrb” za samozaposlene osobe, kojom se nadoknađuje gubitak prihoda samozaposlenih osoba zbog potrebe da se brinu o djeci ili uzdržavanim osobama ovisnima o skrbi zbog zatvaranja ustanova za skrb o djeci i socijalnu skrb. Dnevni iznos potpore iznosi 424 CZK za ožujak i 500 CZK za razdoblje od travnja do lipnja. .

Češka je Komisiji dostavila relevantne informacije.

Uzimajući u obzir dostupne dokaze, Komisija predlaže Vijeću da donese provedbenu odluku o odobravanju financijske pomoći Češkoj u skladu s Uredbom o instrumentu SURE radi potpore navedenim mjerama.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj je Prijedlog u cijelosti usklađen s Uredbom Vijeća 2020/672, na temelju koje je i sastavljen.

Ovaj je Prijedlog dopuna jednom drugom instrumentu prava Unije za potporu državama članicama u izvanrednim situacijama, a to je Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije („Uredba (EZ) br. 2012/2002”). Uredba (EU) 2020/461 Europskog parlamenta i Vijeća, kojom je taj instrument izmijenjen da bi se njegovo područje primjene proširilo na izvanredna stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja i definirale određene operacije prihvatljive za financiranje, donesena je 30. ožujka.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je dio raznih mjera donesenih kao odgovor na aktualnu pandemiju bolesti COVID-19, kao što je „Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus”, i dopunjuje druge instrumente za potporu zapošljavanju, kao što su Europski socijalni fond i Europski fond za strateška ulaganja/InvestEU. Korištenjem operacija uzimanja i davanja zajmova radi potpore državama članicama u ovom konkretnom slučaju pandemije bolesti COVID-19, ovaj Prijedlog služi kao druga crta obrane za financiranje programâ skraćenog radnog vremena i sličnih mjera kojima se pomaže zaštiti radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova za ovaj instrument Uredba Vijeća 2020/672.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prijedlog se temelji na zahtjevu države članice i dokaz je europske solidarnosti koja se očituje u financijskoj pomoći Unije u obliku privremenih zajmova državi članici pogođenoj pandemijom bolesti COVID-19. Kao druga crta obrane, takva financijska pomoć privremena je potpora državi za povećane javne rashode za programe skraćenog radnog vremena i slične mjere za zaštitu radnih mjesta, a time i zaposlenih i samozaposlenih osoba, od rizika od nezaposlenosti i gubitka prihoda.

Takva će potpora pomoći pogođenim građanima i pridonijeti ublažavanju izravnih socioekonomskih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti ovaj Prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva instrumenta.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Savjetovanje s dionicima nije moglo biti provedeno zbog žurnosti pripreme Prijedloga da bi ga Vijeće moglo pravovremeno donijeti.

- **Procjena učinka**

Procjena učinka nije provedena zbog žurnosti Prijedloga.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Komisija bi trebala moći ugovoriti zaduživanje na financijskim tržištima u svrhu korištenja istih sredstava za zajmove državi članici koja je zatražila financijsku pomoć iz instrumenta SURE.

Osim jamstava od država članica, u okvir su ugrađene i druge sigurnosne mjere kako bi se zajamčila financijska solidnost programa:

- rigorozan i konzervativan pristup financijskom upravljanju,
- struktura portfelja zajmova koja ograničava rizik koncentracije, izloženost na godišnjoj razini i prekomjernu izloženost prema državama članicama pojedinačno, istovremeno osiguravajući dostatna sredstva za dodjelu državama članicama kojima su najpotrebnija i
- mogućnost obnavljanja zajma.

2020/0213 (NLE)

Prijedlog

PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

o odobravanju na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2020/672 privremene potpore Češkoj radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/672 od 19. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19[1], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Češka je 7. kolovoza 2020. podnijela zahtjev za financijsku pomoć Unije kojom bi dopunila svoje nacionalne mjere za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socioekonomskih posljedica za radnike.

(2) Očekuje se da će izbijanje bolesti COVID-19 i izvanredne mjere koje je Češka uvela da bi ograničila širenje pandemije i njezine socioekonomske i zdravstvene posljedice dramatično utjecati na javne financije. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. procijenjeno je da će Češka do kraja 2020. zabilježiti deficit opće države od 6,7 % i dug opće države od 38,7 % bruto domaćeg proizvoda (BDP). U Komisijinoj ljetnoj privremenoj prognozi 2020. predviđeno je smanjenje BDP-a Češke za 7,8 % u 2020.

(3) Pandemija bolesti COVID-19 dovela je do imobilizacije znatnog dijela radne snage u Češkoj. Uzrokovala je iznenadno i znatno povećanje javnih rashoda u Češkoj zbog programa skraćenog radnog vremena pod nazivom „Antivirus” (s potprogramima „Opcija A” i „Opcija B”) i sličnih mjera usmjerenih na troškove rada koji se obračunavaju na plaću („Opcija C” programa „Antivirus”) ili potpore samozaposlenim osobama, kako je navedeno u uvodnim izjavama od 4. do 8.

(4) Točnije, „Rezolucijom Vlade br. 353 od 31. ožujka 2020., kako je izmijenjena” i „člankom 120. Zakona br. 435/2004 zb. o zapošljavanju, kako je izmijenjen”, kako su navedeni u zahtjevu Češke Republike od 7. kolovoza 2020., uvedene su opcije A i B programa „Antivirus”. Cilj je tih mjera djelomično nadoknaditi troškove plaće privatnih poslodavaca koji su prisiljeni obustaviti ili znatno smanjiti svoju gospodarsku aktivnost, što je izravna posljedica mjera koje poduzimaju nadležna tijela (Opcija A), ili neizravna zbog nepovoljnih gospodarskih učinaka pandemije (Opcija B), kao što je primjerice činjenica da zaposlenici ne mogu raditi zbog ograničenja putovanja. U okviru Opcije A doprinos države iznosi 80 % isplaćenih plaća, ali ne više od CZK 39 000 CZK po zaposleniku mjesečno. U okviru Opcije B doprinos države iznosi 60 % isplaćenih plaća, ali ne više od 29 000 CZK po zaposleniku mjesečno.

[1] SL L 159, 20.5.2020., str. 1.

Zaposlenici za koje se koristi potpora iz programa ne mogu biti otpušteni tijekom sudjelovanja poslodavca u programu. Mjere su na snazi od 12. ožujka do 31. kolovoza 2020.;

(5) Nadalje, nadležna tijela uvela su Opciju C programa „Antivirus” na temelju Zakona br. 300/2020 zb. i Zakona br. 187/2006 zb.[2], kako su navedeni u zahtjevu Češke Republike od 7. kolovoza 2020. Tom se mjerom djelomično nadoknađuju troškovi rada koji se obračunavaju na plaću (na primjer, doprinosi za socijalno osiguranje koje plaća poslodavac) za mala poduzeća (do 50 zaposlenika) koja održavaju zaposlenost i rashode za plaće na razini od najmanje 90 % iznosa koji je bio na kraju ožujka 2020. Zatraženo je samo 90 % ukupnih rashoda za mjeru kako bi se osiguralo da iznos pomoći odgovara rashodima za zadržavanje radnih mjesta. Osnovica za izračun ograničena je na najviše 150 % prosječne bruto plaće u Češkoj. Potpora se može pružiti za dio ili cijelo razdoblje od lipnja do kolovoza 2020.;

(6) Programom „Pětadvacítka” uvedenim Zakonom br. 159/2020 zb.[3], kako je navedeno u zahtjevu Češke Republike od 7. kolovoza 2020., samozaposlenim se osobama osigurava porezna olakšica od 500 CZK po kalendarskom danu po osobi ako su prisiljene obustaviti ili znatno smanjiti svoju gospodarsku aktivnost zbog rizika za javno zdravlje ili kriznih mjera koje poduzimaju nadležna tijela. Program se dijeli na dva razdoblja olakšica: od 12. ožujka do 30. travnja 2020. i od 1. svibnja do 8. lipnja 2020.; Porezna olakšica čini neostvarene prihode za vladu te se za potrebe provedbe Uredbe Vijeća br. 2020/672 može smatrati jednakovrijednom javnim rashodima.

(7) Na temelju Zakona br. 136/2020 zb. (za socijalno osiguranje) i Zakona br. 134/2020 zb. (za zdravstveno osiguranje), kako je navedeno u zahtjevu Češke od 7. kolovoza 2020., nadležna tijela uvela su djelomično izuzeće od plaćanja doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje samozaposlenih osoba koje održavaju aktivnost tijekom pružanja potpore. Država preuzima plaćanje odgovarajućih mjesečnih doprinosa od ožujka do kolovoza 2020. Otpisani iznos ograničen je na razinu utvrđenu zakonom;

(8) Naposljetku, na temelju Rezolucija Vlade br. 262 od 19. ožujka 2020., br. 311 od 26. ožujka, br. 354 od 31. ožujka, br. 514 od 4. svibnja i br. 552 od 18. svibnja, članka 14. Zakona br. 218/2000 zb. o proračunskim pravilima, kako je izmijenjen (za samozaposlene osobe u primarnoj poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji), članka 3. točke h) Zakona br. 47/2002 zb. o potpori MSP-ovima, kako je izmijenjen (za sve ostale vrste samozaposlenih osoba), kako je navedeno u zahtjevu Češke Republike od 7. kolovoza 2020., nadležna tijela uvela su „naknadu za skrb” za samozaposlene osobe. Tom se mjerom nadoknađuje gubitak prihoda samozaposlenih osoba zbog potrebe da se brinu o djeci ili uzdržavanim osobama ovisnima o skrbi zbog zatvaranja ustanova za skrb o djeci i socijalnu skrb. Dnevni iznos potpore iznosi 424 CZK za ožujak i 500 CZK za razdoblje od travnja do lipnja.

(9) Češka ispunjava uvjete za podnošenje zahtjeva za financijsku pomoć iz članka 3. Uredbe (EU) 2020/672. Češka je Komisiji dostavila dostatne dokaze o povećanju stvarnih i planiranih javnih rashoda za 2 940 446 745 EUR od 1. veljače 2020. zbog

[2] Zakon br. 300/2020 zb. o izuzeću od plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje i doprinosa za državnu politiku zapošljavanja koje plaćaju neki poslodavci kao porezni obveznici u vezi s hitnim mjerama tijekom epidemije 2020. i o izmjeni Zakona br. 187/2006 zb. o zdravstvenom osiguranju, kako je izmijenjen

[3] Zakon br. 159/2020 zb. o kompenzacijskoj olakšici povezanoj s kriznim mjerama zbog pojave koronavirusa SARS CoV-2, kako je izmijenjen.

nacionalnih mjera poduzetih radi ublažavanja socioekonomskih posljedica pandemije bolesti COVID-19. To je iznenadno i znatno povećanje jer nove mjere obuhvaćaju znatan udio poduzetnika i radne snage u Češkoj. Češka namjerava financirati 940 446 745 EUR povećanog iznosa rashoda s pomoću sredstava Unije i vlastitim sredstvima.

(10) Komisija se u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2020/672 savjetovala s Češkom i provjerila je odnosi li se iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih rashoda izravno na programe skraćenog radnog vremena i slične mjere navedene u zahtjevu od 7. kolovoza 2020.

(11) Stoga bi Češkoj trebalo pružiti financijsku pomoć kako bi joj se pomoglo u ublažavanju socioekonomskih posljedica ozbiljnih gospodarskih poremećaja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19.

(12) Ovom Odlukom ne bi se trebao dovoditi u pitanje ishod postupaka koji bi se mogli pokrenuti u vezi s poremećajima funkcioniranja unutarnjeg tržišta, osobito na temelju članaka 107. i 108. UFEU-a. Njome se ne poništava zahtjev iz članka 108. UFEU-a da države članice obavijeste Komisiju o slučajevima planirane dodjele državne potpore.

(13) Češka bi trebala redovito obavješćivati Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda kako bi Komisija mogla procijeniti u kojoj je mjeri Češka te rashode izvršila.

(14) Odluka o dodjeli financijske pomoći donesena je uzevši u obzir postojeće i očekivane potrebe Češke, kao i zahtjeve za financijsku pomoć u skladu s Uredbom (EU) 2020/672 koje su već podnijele ili planiraju podnijeti druge države članice, a pritom su primijenjena načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Češka ispunjava uvjete iz članka 3. Uredbe (EU) 2020/672.

Članak 2.

1. Unija Češkoj stavlja na raspolaganje zajam u maksimalnom iznosu od 2 000 000 000 EUR. Maksimalno prosječno dospijeće zajma je 15 godina.

2. Razdoblje raspoloživosti financijske pomoći odobrene ovom Odlukom traje 18 mjeseci i počinje teći od prvog dana nakon stupanja na snagu ove Odluke.

3. Financijsku pomoć Unije Komisija Češkoj stavlja na raspolaganje u najviše osam obroka. Obroci se mogu isplatiti u jednoj ili nekoliko tranši. Rokovi dospijeća tranši iz prvog obroka mogu biti dulji od maksimalnog prosječnog dospijeća iz stavka 1. U takvim slučajevima, rokovi dospijeća sljedećih tranši utvrđuju se tako da se, nakon isplate svih obroka, poštuje maksimalno prosječno dospijeće iz stavka 1.

4. Prvi obrok isplaćuje se nakon stupanja na snagu sporazuma o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672.

5. Češka podmiruje troškove financiranja Unije iz članka 4. Uredbe (EU) 2020/672 za svaki obrok uvećane za sve naknade, troškove i izdatke Unije koji nastanu zbog financiranja.

6. Komisija odlučuje o iznosu i isplati obroka, kao i o iznosu tranši.

Članak 3.

1. Češka može financirati sljedeće mjere:

(a) program „Antivirus”, kako je predviđeno Rezolucijom Vlade br. 353 od 31. ožujka 2020., kako je izmijenjena, i člankom 120. Zakona br. 435/2004 zb. o zapošljavanju, kako je izmijenjen;

(b) Opciju C programa „Antivirus”, kako je predviđeno Zakonom br. 300/2020 zb.;

(c) program „Pětadvacítka”, kako je predviđeno Zakonom br. 159/2020 zb.;

(d) djelomično izuzeće od plaćanja doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje samozaposlenih osoba, kako je predviđeno Zakonom br. 136/2020 zb. (za socijalno osiguranje) i Zakonom br. 134/2020 zb. (za zdravstveno osiguranje);

(e) „naknadu za skrb” za samozaposlene osobe, kako je predviđeno Rezolucijama Vlade br. 262 od 19. ožujka 2020., br. 311 od 26. ožujka, br. 354 od 31. ožujka, br. 514 od 4. svibnja i br. 552 od 18. svibnja, člankom 14. Zakona br. 218/2000 zb. o proračunskim pravilima, kako je izmijenjen (za samozaposlene osobe u primarnoj poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji), člankom 3. točkom h) Zakona br. 47/2002 zb. o potpori MSP-ovima, kako je izmijenjen (za sve ostale vrste samozaposlenih osoba).

Članak 4.

Češka do [*DATUM: šest mjeseci od datuma objave ove Odluke*] i svakih šest mjeseci nakon toga obavješćuje Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda, sve do potpunog izvršenja tih planiranih javnih rashoda.

Članak 5.

Ova je Odluka upućena Češkoj Republici.

Članak 6.

Ova Odluka objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik